

Kirjailija Pekka Ervastian luennot.

I.

Nyky aika ja teosofia.

Teosofinen maailmankatsomus saa nykyaikana osakseen mitä erilaisimpia arvosteluja. Toiset sanovat sitä länsimaille levitettäväksi buddhalaisuudeksi, toiset Antikristuksen opiksi ja kristillisen uskon ja kirkon aitoviholliseksi. Väitetään sitä ainoastaan turhanpäiväisille haaveilijoille sopivaksi elämän ymmärrykseksi.

Siitä huolimatta voittaa teosofinen eli spiritualistinen maailmankatsomus yhä enemmän alaa. Sen tunnustajia on jo meidänkin maassamme sen kaukaisimpia sopukoita myöten. Meidän Teosofinen seura nauttii yleismaailmallisen seuran kannatusta.

Kysytään sitten mitä teosofia on ja mikä on sen merkitys meidän ajallemme?

Tätä selostaaksemme on tehtävä vertailuja kolmen eri maailmankatsomuksen välillä: materialistisen, kirkolliskristillisen ja spiritualistisen eli teosofisen. Materialistinen ja teosofinen maailmankatsomus muodostavat kaksi äärimmäistä vastakohtaa, kolmas kirkolliskristillinen on niiden välillä, kallistuen milloin kumpaankin.

Näiden suhde ja eroavaisuus selvenee vertailemalla niiden perus-oppeja eri kysymysten suhteen.

Voiko ihminen saavuttaa totuuden tiedon?

Materialistinen maailman katsomus vastaa tähän: Ihminen yksilönä ei voi saavuttaa totuuden tietoa. Totuuden tieto perustuu tieteelliseen tutkimukseen, joka edistyy niin hitaasti. Salaisuudet elämässä ja luonnossa ovat lukemattomat. Ihmiskunta tehden tieteellistä tutkimustyötä voi lopulla tieteensä avulla löytää totuuden tien.

Kristillisen maailmankatsomuksen mukaan totuus jää ihmiselle salatuksi. Ihmisellä ei ole oikeutta tutkia sitä, se on häneltä kielletty. Hänen täytyy tyytyä uskoon. Jumala on ilmoittanut itsensä ihmiselle. Autuaaksi tekevään uskoon tulee pyrkiä, tieto ei mitään auta.

Materialistit sanovat että uskonto on ihmiskunnan lapsuuden aikana syntyneitä harhakuvia, siihen aikaan jolloin ei vielä tieteitä harjoitettu. Kristinusko taas sanoo oman oppinsa ainoaksi oikeaksi ja autuuttavaksi, mutta molemmat kieltävät ihmiseltä mahdollisuuden päästä totuuden tuntoon.

Teosofinen maailmankatsomus vastaa tähän kysymykseen, että ihminen voi päästä totuuden tuntoon, eikä ole tuomittu sokeaan uskoon. Hänellä on järki, ainainen tutkija ja kysyjä, joka ei voi tyytyä sokeaan uskoon. Tästä tietoinen,

itsensä tunteva ihminen vaatii ymmärrystä ja tietoa. Tähän vetoo teosofinen maailmankatsomus. Kysytään mikä on Jumala, mikä on ihminen? Hän voi ja hänen pitää saada vastaus kysymyksiinsä, sanoo teosofinen maailmankatsomus. Meillä on tästä todisteita, sillä on ollut ihmisiä, jotka ovat ratkaisseet elämänongelman, päässeet tiedon huipulle. Ne ovat teosofian mukaan „mestareita”, „adepteja”, „Jumalan poikia” ja millä nimillä heitä nimitettäneekin, jotka vaeltavat valkeudessa, ja ovat totuuden käsittäneet, joiden elämä on pyhää, puhdasta ja kaunista.

Teosofia ratkaisee omalla tavallaan kysymyksen uskonnoistakin. Ne eivät ole sen mukaan syntyneet ihmisen tietämättömyydestä. Uskonnot ovat syntyneet siten että ihminen, joka on päässyt totuuden tuntoon, on tullut ulos maailmaan auttamaan veljiänsä ja julistamaan sanomaa elämästä. Sellainen on Kristus, joka lausuu julki totuuden vapauttavan vaikutuksen, sellainen Buddha, joka sanoo totuuden löytäneensä, totuuden, joka voi ihmisen pelastaa. Nämä viisaat ovat erilaisia siksi että ovat vaikuttaneet eri aikoina ja eri kansojen keskuudessa.

Kaikki uskonnot ovat oikeassa ja julistavat samaa totuutta. Vertaileva uskontotutkimus on todistanut tämän todeksi. Kristinuskko ei ole toisista tässä suhteessa poikkeava, se opettaa samaa kuin muutkin: nousemaan ylös hyvään, jättämään synnin ja paheet, kohoamaan valoon, viisauteen, hyvyyteen ja puhtauteen.

Teosofia käy myös ratkaisemaan ihmisen kuolemattomuuskysymystä. Ihmiskunta on elänyt miljoonia vuosia, eikä suinkaan ole 6,000 vuotta vanha. Ja huonosti olisi Jumala huolehtinut ihmiskunnasta, jos hän sille olisi antanut uskonnon vasta noin 2,000 vuotta sitten.

Tulemme sitte oppiin Jumalasta ja maailmasta.

Materialistinen maailmankatsomus sanoo tutkineensa tieteen avulla luonnon, mutta ei löytäneensä Jumalaa missään. Laplace sanoo, ettei Jumalalla enää ole paikkaa maailmassa. Maailmat syntyvät sokeain voimain yhteentörmäyksestä. Jumalaa ei tarvita. Syynsuhteen laki vallitsee luonnossa, sattuma, syy ja sen seuraus. Evoluutioni laki vaikuttaa kaiken kehityksen, jonka korkein huippu on ihminen.

Kristillinen maailmankatsomus sanoo: Persoonallinen Jumala on ulkopuolella maailmaa, korkea ja täydellinen, joka on luonut maailman tyhjästä. Kristillinen maailmankatsomus ei tiennyt kehityksestä. Sielu on valmis Jumalan luoma.

Teosofia ei tähän tyydy, se kysyy rohkeasti: Onko Jumala olemassa? Aineeseen uskoja, joka koettaa maailmojen syntyä kokeiluillaan todistaa, unohtaa olevansa itse kokeilujen alkuunpanija ja tekijä. Aineeseen uskomisen ei ratkaise elämänarvoitusta. Kun meillä kerran on elämä ja henki, emme voi järkeä kieltää, sillä silloin kieltäisimme itse hengen. Jumala on se suuri elämä, josta kaikki on lähtenyt. Aine on vaan osa siitä. Jumala on tajunta, henki, aine, kaikki kaikessa.

Riidat uskonnoista syntyvät siten että määritellään Jumalaa. Ne on turhaa, sillä ihminen ei tähän pysty, voidaksensa Jumalaa määritellä, tulisi astua itsensä ulkopuolelle.

Ihminen ei ole korkein olento, hänen ja Jumalan välillä on paljon häntä korkeampia olentoja, persoonallisia Jumalia, joita viisaan silmä voi nähdä. Eri aurinkokunnilla on tällainen korkea, kehittynyt henki. Meidän aurinkokuntamme takana ilmenee raamatussa Logokseksi kutsuttu henki. Vielä hänen ja meidän välillä on monia olentoja. Logos panee liikunnan alkuun, synnyttää ja luo. Kristityt eivät suinkaan ole väärässä uskoessaan persoonalliseen Jumalaan, mutta he eroavat teosofiasta siinä että uskovat tämän olevan sama kuin suuri Jumaluus, josta Veda sanoo, että mahdollisesti korkein Jumala taivaan voisi hänet käsittää, ehkä ei hänkään.

Tullaan sitte kysymykseen ihmissielusta ja elämänpäämäärästä.

Materialismi sanoo: sielua ei ole. Olemme leikelleet, tutkineet kaiken, sielua emme ole missään löytäneet. Kristillinen maailmankatsomus sanoo että on sielu ja että se on pelastettava uskon avulla.

Teosofia sanoo, että ihmisellä ei ole sielua, hänellä on ruumis, mutta hän on itse sielu. Hän sisältyy Jumaluuteen, Jumala on kaikki, ei mikään ole Jumalan ulkopuolella, kuinka siis voisi ihminen sitä olla.

Ihmiselämän päämäärä on tulla tietoiseksi siitä että hän on jumalallinen olento, joka voi päästä totuuden tietoon s. o. Jumalan tuntoon, tuntea itsensä. Ihminen tämän tajutessaan alkaa kulkea sitä tietä, jota uskonnot julistavat. Hänen elämänsä tarkoitusperäksi tulee pyrkimys rakkauteen, totuuteen, rehellisyyteen, kauneuteen, puhtauteen. Elämän päämäärän hän käsittää ihanana jumalallisena lauluna, suurena sinfoniana, joka soi hänelle, kutsuen häntä yhä suurempaan täydellisyyteen.